

**Політика в сфері
боротьби
зі злочинністю**

**Матеріали
Всеукраїнської
науково-практичної
конференції**

7 -2 березня 2013 року

<i>Загурський О.Б.</i> До питання удосконалення понятійного апарату кримінального процесуального закону.....	214
<i>Зяєнський СМ.</i> Справедливість як критерій доцільності конвергенції моделей кримінального судочинства.....	217
<i>Кадук С.В.</i> Сучасні засоби функціонування натурних колекцій.....	220
<i>Лотоцький М.В.</i> Актуальні питання перехідних положень нового Кримінального процесуального кодексу України.....	223
<i>Микитин Ю.І.</i> Кримінально-правова і кримінально- процесуальна політика у сфері примирення за новим КПК України як підгрунтя для застосування медіації.....	225
<i>Стеблинська О.С.</i> Окремі питання ролі органів слідства і прокуратури в системі органів кримінальної юстиції згідно нового КПК України.....	227
<i>Люліч В.А.</i> Закріплення права захисника на збирання доказів у Кримінальному процесуальному кодексі України ,...229	
<i>Максимів Л.В.</i> Деякі особливості застосування тимчасового арешту як засобу забезпечення видачі особи (екстрадиції).....	232
<i>Пришляк С.О., Дякун М.В.</i> Поняття та особливості застосування домашнього арешту за новим КПК України.....	234
<i>Скільський І.І.</i> Проблемні аспекти правового регулювання меж судового розгляду згідно нового Кримінального процесуального кодексу України.....	236
<i>Харченко І.Г.</i> Гіпноз та можливості його використання в боротьбі з правопорушеннями.....	238
<i>Шніпяреевич В.В.</i> Деякі питання дослідження критеріїв розмежування заходів безпеки, що характерні для кримінального права України, та кримінально- процесуальних заходів безпеки.....	240
Питання кримінально-виконавчої політики.....	242
<i>Копотун І.М.</i> Витоки становлення кримінологічних засад протидії пенітенціарній злочинності.....	242
<i>Пригнула А.М.</i> Порушення правил роздільного тримання - потреба в криміналізації діяння.....	244
<i>Клім С.І.</i> Бінарність реалізації права на сім'ю в місцях позбавлення волі.....	247

Кадук С.В.

кандидат юридичних наук

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАТУРНИХ КОЛЕКЦІЙ

Беззаперечним є те, що раціональна організація кримінально-процесуальної діяльності, а також функціонування судово-експертних установ у сучасних умовах процесу диференціації і інтеграції науки нероздільно пов'язі з наступним покращенням якості інформаційного забезпечення наукових досліджень і своєчасним впровадженням у судочинну та експертну практику новітніх досягнень науково-технічного прогресу.

Вирішення завдань організації та ефективного пошуку інформації за умов значної кількості її джерел в сучасних умовах неможливе без застосування комп'ютерних технологій. Одним з основних напрямів впровадження комп'ютерних технологій у слідчу та експертну діяльність є створення автоматизованих інформаційно-пошукових систем. Усе це повністю стосується і облікової діяльності щодо організації функціонування криміналістично-довідкових, зокрема, натурних колекцій. Сьогодні облікова діяльність базується на використанні сучасних досягнень у сфері телекомунікаційних та комп'ютерних технологій. Саме ці технології надають реальну можливість передачі облікової інформації миттєво на будь-які відстані, виключаючи її втрату чи спотворення, поєднувати окремі обліки в автоматизовані інформаційні системи та інтегровані банки даних, в автоматичному режимі аналізувати інформацію і виявляти зв'язки між певними об'єктами.[І.е. 41].

На початку 70-х років почалися інтенсивні дослідження щодо оптимізації правової довідково-інформаційної служби. З самого початку вони пов'язувалися з використанням електронно-обчислювальної техніки, з автоматизацією. Спеціалісти в цій галузі запевняли, що використання електронно-обчислювальної машин (ЕОМ) дозволить підвищити оперативність правового інформаційного обслуговування, звільнить співробітників довідкових відділів і груп від ручного збирання інформації і зосередить їх зусилля на дослідженні важливих теоретичних і практичних проблем юридичної науки .

Фонди довідкової літератури і натурних колекцій на цьому етапі вдосконалення інформаційного забезпечення склали основу АПС загальноекспертного призначення (передусім інформація про теорії, методи судової експертизи, наукові публікації тощо). Мали місце спроби максимально повно і точно узагальнити інформацію про об'єкти судових експертиз (зокрема натурних колекцій-зразків) у вигляді описань їх ознак і властивостей. Наприклад, співробітниками групи автотехнічних досліджень провідних експертних установ МВС та Мініюсту паралельно розроблювалось програмне забезпечення для автоматизованого пошуку моделей транспортних засобів за слідами протекторів шин і частинами освітлювальних приладів. База даних охоплювала відомості про 200 моделей і модифікації транспортних засобів, 86 моделей шин, 100 зовнішніх світло-сигнальних приладів.[І .с.58].

Доцільність створення АПС, які містять зображення об'єктів натурних колекцій (АШС натурних колекцій) зумовлена: різноманітністю об'єктів судових експертиз; необхідністю забезпечення зручності для зберігання інформації; потребою забезпечення обміну інформаційним фондом між різними експертними установами; швидкістю отримання необхідної інформації про об'єкт.

Після запиту щодо певної сукупності ознак експерт має можливість отримати відеозображення з претендентів (розсіювачів) на дисплеї, оскільки крім закодованої інформації про кожен розсіювач зберігається і його цифрове відеозображення в полі 256x256, отримане за допомогою відеокамери. Наступне звуження кола претендентів може бути досягнуто шляхом порівняльного аналізу їх відеозображень порівняно з частинками, наданими на експертизу. Відеозображення може бути роздруковане разом з іншою необхідною інформацією про розсіювач.

Розроблена в цей спосіб АПС може істотно допомогти під час дослідження частин полімерних розсіювачів ТЗ у будь-якій лабораторії, укомплектованій мінімальним набором вимірювальних засобів, ІЧ-спектрометром навіть за відсутності натурних колекцій полімерних розсіювачів.

У системі НДЕКЦ МВС створена локальна інформаційна база про особливості конструкцій ВП, обставини їх застосування і рівень спеціальних знань злочинців у вибуховій справі на основі колекції речових доказів, вилучених з місць вибухів. При введенні інформації експертові можуть бути запропоновані текстова і графічна «підказки».

У цій же системі експертної служби МВС, поряд із натурною колекцією куль і гільз та інформаційною картотекою, даний вид довідково-допоміжного обліку також здійснюється використанням автоматизованих інформаційних систем. Такі системи називаються автоматизовані балістичні інформаційні системи (АБІС).

У системі з АБІС вже частково функціонує, оскільки знаходиться на стадії завершення розробки, АПС «Зброя» - автоматизована інформаційно-пошукова система, що містить відомості про різні види вогнепальної зброї. Вона призначена для швидкого пошуку необхідної інформації в процесі вирішення криміналістичною експертизою питання щодо належності наданого на дослідження предмета до певного виду (моделі) вогнепальної зброї. Ця система дозволяє: отримати інформацію за такими видами вогнепальної зброї, як: автоматичні пістолети, револьвери, пістолети-кулемети, автомати, гвинтівки, кулемети, гладкоствольна зброя, старовинна ручна вогнепальна зброя, гранатомети, переносні ракетні комплекси. Також система призначена вибирати зброю за складними критеріями, сортувати інформацію за будь-яким параметром, редагувати її.

У систему внесений довідник сертифікованої зброї. У ній в достатній кількості відображено іноземну наукову літературу та довідникові матеріали від виробників зброї. Особлива увага в новій версії системи відводиться якості зображень зброї. На певні зразки в базі даних зберігаються 8-10 зображень (вид зправа і зліва, маркування, зброя в розібраному вигляді, зріз затвора, дульний зріз). Зображення дозволяє детально розглянути будь-які елементи конструкції зброї.

У експертно-криміналістичних відділах використовується АПС "Взуття", що містить близько 600 зображень верху і підошви взуття. Спочатку в експертному підрозділі формувалася картотека фотознімків різного взуття, а оскільки з часом об'єм її значно зріс, та відповідно, збільшився час, що витрачається на встановлення зовнішнього вигляду взуття з малюнком підошви, подібним до виявленого на місці події. Це зумовило створення автоматизованої бази даних, у яку через сканер були введені фотозображення взуття.

АПС "Взуття" так побудована, що експертові для безпосереднього користування ЕОМ не вимагається спеціальної підготовки, оскільки вся необхідна інформація (функція "підказка") міститься в програмі.

Підсистемою АПС "Взуття" згодом стане активно розроблювана інтерактивна база даних щодо відбитків підошви на ґрунті. У комплекті підсистеми є картотека з більш ніж 300 видів взуття (підошва і зовнішній вигляд), що включає як вербальний кодований опис, так і відтворення безпосереднього зображення з необхідним ступенем детальності. У процесі роботи з системою користувач має можливість безпосереднього перегляду бази даних і ведення власної картотеки, а також пошуку і встановлення конкретного зразка, що є в нього, за ключовими позиціями опису. Зображення знайденого типу взуття (як підошви, так і загального вигляду) може бути видане в графічному режимі.

Крім вищенаведеного, у системі експертних установ МВС також створені та функціонують наступні АПС: «Марка» про зразки лакофарбових матеріалів; «Снаряд» про вітчизняні боєприпаси до артилерійських систем малого калібру; «Заряд» про вітчизняні промислові вибухові речовини; «Детонатор» про вітчизняні засоби ініціювання зарядів вибухових речовин. Усе більшого значення набувають електронні каталоги та довідники (у вигляді спеціалізованих комп'ютерних програм «Патрон», «Пістолети», «Револьвери», «Passport» та ін., а також програм загального призначення - енциклопедії зброї тощо).[2.с. 82].

Новітня інформаційна технологія, належне фінансування і цілеспрямоване об'єднання зусиль усіх експертних служб дозволить; якісно змінити інформаційне забезпечення і взаємодію підрозділів експертно-криміналістичної служби; значно автоматизувати працю експертів; інтегрувати автоматизацію інформаційно-пошукової системи криміналістичного призначення; обмінюватися інформацією через систему передачі даних з підрозділами МВС та іншими правоохоронними органами, а також через НБ Інтерполу — з експертними системами інших країн.

/ Захаров В.І. Проблеми інформаційного забезпечення правоохоронних структур: навч.-практ. посібник /В.П. Захаров, В.І. Рудешко. — Львів:ЛьвДУВС, 2007. -372 с.

2. Пахомов А.В. «Коллекция в правоохранительных органах». -М. изд-во «Юристинформ». - 2001.- с.260

3. Криминалистические учёты /сост. З.А.Разумов. - К. : РИО МВД Украины, 1991.- 244 с.

4. Бірюков В.В. Сучасні Інформаційні системи підрозділів експертно-криміналістичної служби МВС/В.В.Бірюков. [Електроннийресурс]// Форум права

Лотоцький М.В.

кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕРЕХІДНИХ ПОЛОЖЕНЬ НОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Набрання чинності Кримінальним процесуальним кодексом України (далі - КПК 2012 р.), на нашу думку, порушило рівність конституційних прав і свобод громадян та рівність їх перед законом і судом. Незважаючи на втрату чинності Кримінально-процесуальним кодексом України 1960 року (далі - КПК 1960 р.), за ним продовжується здійснюватися судове провадження для окремих категорій громадян.

Конституція України (ст.1) проголошує Україну суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Відповідно, правовий статус особи в правовій державі має базуватися, насамперед, на конституційному принципі рівності правового статусу людини і громадянина.

Стаття 3 Конституції України визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю. У свою чергу, утвердження прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Також Конституцією України, серед інших прав і свобод людини та громадянина, ст. 21 гарантує людям рівність у правах. Ст. 24 Основного Закону України вказує, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Також Конституцією України (ст. 58) передбачено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної сили в часі, крім випадків коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність.

Ми підтримуємо думку науковців про те, що саме проголошення принципу «рівності особи» перед законом і судом є передумовою створення правової держави. Але закріплення його на конституційному рівні є недостатнім. Необхідне його впровадження в діяльність держави та суспільства.

Будь - яка правова держава повинна забезпечити рівність прав і свобод не тільки для своїх громадян, а й іноземців та осіб без громадянства, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним її обов'язком.

Завданням кримінального провадження (ст. 2 КПК 2012 р.) є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду.

Відповідно до перехідних положень КПК 2012 кримінальні справи які надійшли до суду до 20 листопада 2012 року розглядаються відповідно до КПК 1960 р., який втратив чинність відповідно до п. 2 розділу X «Прикінцевих положень» КПК 2012.